

M. Brekalo*

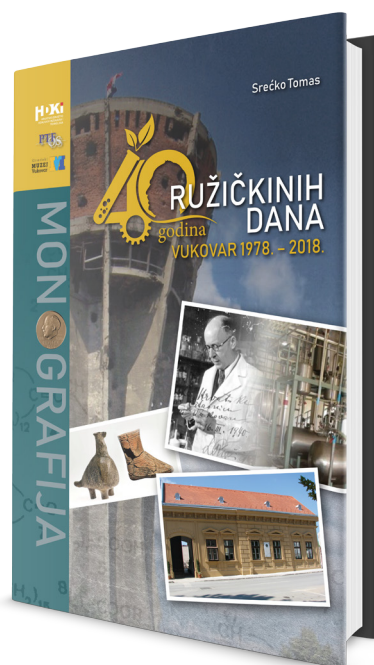
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar –
Područni centar Osijek
Šamačka 9/2, 31 000 Osijek

Srećko Tomas 40 godina Ružičkinih dana. Vukovar, 1978. – 2018.

Nakladnici: Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa, Prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, Gradski muzej Vukovar; *autor:* Srećko Tomas; *glavni urednici:* Drago Šubarić, Nenad Bolf, Ružica Marić; *tehnički urednici:* Đurđica Ačkar, Antun Jozinović, Gordana Šelo, Ivan Hubalek; *recenzenti:* Ante Jukić, Denis Njari; *dizajn i priprema korica:* Zdenko Blažeković; *naklada:* 500 kom.; *tisak:* Printera d. o. o., rujan 2018., ISBN: 978-953-6894-64-2.

Monografija pod naslovom *40 godina Ružičkinih dana. Vukovar 1978. – 2018.*, autora prof. dr. sc. Srećka Tomasa napisana je na tzv. formatu "A4", sadrži ukupno 660 stranica, s tvrdim ukoričenjem. Tiskana je u boji na kvalitetnom kunstdruck-papiru. Nakladnici ove monografije su Hrvatsko društvo kemijskih inženjera i tehnologa (akr. HDKI), Prehrambeno-tehnološki fakultet Osijek (akr. PTF) i Gradski muzej Vukovar (akr. GMV).

Monografija sadržava dva velika poglavlja. Prvo poglavlje posvećeno je Ružički kao čovjeku po kojemu su Ružičkinci dani dobili ime. Budući da se Ružička rodio u Vukovaru 13. rujna 1887., Tomas je najprije donio neke crtice iz povijesti Vukovara, osobito vezane uz život Ružičke i njegove obitelji u Vukovaru do 1891., ali i iz kasnijeg razdoblja, jer su Vukovarci uvijek bili ponosni na Ružičku kao rođenog Vukovarca, tako da su ga, nakon što je dobio Nobelovu nagradu za kemiju, proglasili počasnim građaninom Vukovara. Detaljno je opisan Ružičkin život u Osijeku nakon 1891. i njegovo osnovnoškolsko i gimnazijsko školovanje u Osijeku. Također su bogato opisani Ružičkini studiji u inozemstvu te životni i profesionalni put sve do njegove smrti 1976. Opisana su i Ružičkina najznačajnija znanstvena postignuća. Osobito je bogato obrađeno potpoglavlje "Dobitak i proslava Ružičkine Nobelove nagrade u Zagrebu", što se odvijalo od 15. do 20. ožujka 1940., te pregled brojnih medijskih članaka, objavljenih tada o Ružičkinu životu i djelu, kako u novinama, tako i u uglednim stručnim i znanstvenim časopisima. Značajno je da je po prvi put objavljen izvorni tekst članka dr. ing. Nikole Pšenice, pod naslovom "Boravak prof. dra. Lavoslava Ružičke u Zagrebu od 15. do 20. III. 1940." Naime, članak pod istim naslovom objavljen je 1942., ali sa značajnim cenzorskim zahvatima. Tomas je u knjižnici Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu pronašao separat toga članka, u koji je sam autor Pšenica unio sve ono što je iz originalnog teksta bilo izbačeno i ukazao je na ono što je bilo ispravljeno. Zbog znanstvene i stručne istine te digniteta autora Pšenice kao i poštovanja osoba čija su imena nepravredno bila izbačena iz članka, značajno je da je ovaj članak objavljen onako

kako je i izvorno bio napisan! Monografija sadržava i popis svih počasti i priznanja nobelovcu Ružički, kako za vrijeme života tako i nakon njegove smrti, ali i njihove faksimile do kojih se moglo doći. U posebnom potpoglavlju obrađen je spomen muzej Ružički u Vukovaru, koji je bio otvoren 1977., ali je tijekom agresije na Hrvatsku i Vukovar u potpunosti uništen. Stoga je velik doprinos ove monografije da je donijela faksimile svih izložaka iz toga muzeja koja su bila sačuvana u Gradskom muzeju Vukovar.

Drugo veliko poglavlje pod naslovom "Ružičkinci dani od 1978. do 2018." govori o utemeljenju skupa s naslovom *Ružičkinci dani*, kao i o svim do sada održanim *Ružičkinim danima*, koji su se od 1978. do 2018. održali ukupno 17 puta. Tomas je obradio i kontekstualizirao prethodnicu *Ružičkinih dana* u Vukovaru. Naime, tako je nazvao prvu akademiju održanu nobelovcu Ružički u čast u Hrvatskom domu u Vukovaru, 19. svibnja 1940. Bilo je to vrijeme neposredno po uspostavi Banovine Hrvatske i Hrvati Vukovara počeli su, nakon raznih sputavanja i progona u vrijeme Karađorđevićeve Jugoslavije, slobodnije disati, pisati i govoriti. Po dolasku II. svjetskog rata i na vukovarske prostore prestale su se održavati akademije o nobelovcu Ružički, a nije ih bilo sve do nakon njegove smrti 1976. Tek se 1977., u prigodi otvaranja Ružičkinog spomen-muzeja u njegovoj rodnoj kući, ponovno počelo javno govoriti o velikom Hrvat, prvom našem nobelovcu. Otvaranje Ružičkina spomen-muzeja bio je snažan poticaj i za utemeljenje znanstveno-stručnog skupa pod nazivom *Ružičkinci dani*, o čemu

* Prof. dr. sc. Miljenko Brekalo
e-pošta: Miljenko.Brekalo@pilar.hr

Tomas detaljno piše. *Ružičkini dani* su tijekom agresije na Hrvatsku i okupacije dijela Hrvatske doživjeli istu sudbinu kao i brojni Vukovarci – progonstvo iz Vukovara. Stoga Tomas obrađuje i njihovu sudbinu tijekom Domovinskog rata i potrebu da su se VII. i VIII. *Ružičkini dani*, 1993. i 1996. morali održati izvan Vukovara, a bilo je to u Bizovačkim toplicama. Kod opisa IX. *Ružičkinih dana* dat je naglasak na njihov povratak u Vukovar, nakon mirne reintegracije, dakle ove 2018. je 20 godina od tog događaja.

Budući da je Ružičkina rodna kuća u Vukovaru potpuno devastirana i sve što je u njoj bilo je uništeno, pa tako i postav Ružičkina spomen-muzeja, u posebnom poglavlju obrađen je i tijek obnove Ružičkine rodne kuće, u sklopu čega je izgrađena multimedijalna dvorana za održavanje različitih skupova, kongresa, radionica i sastanaka. Tako se i Ružičkini dani od 2008. održavaju redovito svako dvije godine u tim prostorima. Istaknuto je da se od XII. *Ružičkinih dana* u njihovu sklopu počeo održavati *Susret mladih kemičara*, a to znači da im je ove 2018. deseta obljetnica održavanja. Ono što je osobito značajno je činjenica da je od XIII. *Ružičkinih dana* taj skup dobio status međunarodnog kongresa, što je sve opisano u ovoj monografiji. Od toga skupa osim knjige sažetaka, nakon održanog skupa izdaje se i zbornik recenziranih radova, što je nova dodana vrijednost ovog skupa. U monografiji je i popis svih tih radova s njihovim autorima.

Inače, opisujući svaki pojedini skup *Ružičkini dani*, dat je popis pokrovitelja, supokrovitelja, sponzora, donatora, članova Počasnih, Znanstveno-organizacijskih i Organizacijskih odbora. Osim toga dat je cjelokupan popis plenarnih, pozvanih, uvodnih, tematskih, usmenih sekcijских i sponzoriranih predavanja te poster-skih priopćenja, s naslovima i svim autorima. Opisana su i sva popratna događanja vezana uz održane skupove, kao i odjeci u novinama i stručnim časopisima.

Na kraju monografije dat je popis izvora, popis literaturnih referencija, internetskih izvora, popis kratica, kazalo imena kojih je gotovo 3000 spomenutih u ovoj monografiji, bilješka o piscu

i popis sponzora i donatora. U Dodacima je dat faksimil znamenitog Ružičkinog predavanja pod naslovom "Od dalmatinskog buhača do seksualnih hormona", održanog 16. ožujka 1940. u Zagrebu, u prigodi proslave dodjele Nobelove nagrade jednom Hrvat, pred više od 1600 slušatelja, što je i do danas za predavača iz prirodnih znanosti nepremašena brojka u Hrvatskoj. Također je dat i popis cjelokupne Ružičkine bibliografije od 582 rada.

Tekst u monografiji nije suhoparan jer je bogato ilustriran, kako u dijelu gdje je opisan Ružičkin život i djelo tako i u dijelu opisa pojedinih održanih *Ružičkinih dana* i svih događanja vezanih uz njih. U monografiji je ukupno 753 citata iz 58 izvora i 462 literaturne referencije, što ukazuje na činjenicu da je autor bogato primijenio znanstvenu metodologiju u pisanju ove monografije.

In fine, knjige je po svojem karakteru vrhunski interdisciplinarni znanstveni uradak iz područja prirodnih, tehničkih, biotehničkih i humanističkih znanosti, gdje treba istaknuti sljedeća znanstvena polja: kemija, kemijsko inženjerstvo, biotehnologija i povijest. Vrlo vješto su primijenjene brojne znanstvene metode, među kojima treba istaknuti: indukciju, dedukciju, sintezu, analizu, povijesnu i naravno normativnu metodu. Ovu knjigu ne planiram metodološki obrazlagati, ali sam za potrebu imao istaknuti neke od fundamentalnih znanstvenih metoda koje su vrlo vješto i sustavno primijenjene. Knjiga *40 godina Ružičkinih dana* sustavno je, cjelovito, empirijski utemeljeno znanstveno djelo iz navedenih područja znanosti, koja je vrlo pregledna i moderno koncipirana. Autor *in extenso* prati Ružičkin stvaralački opus. Zbog toga knjiga zaslužuje vrlo visoku znanstvenu ocjenu, ima predikaciju izvornoga znanstvenoga djela. Smatram da objavljivanje ove knjige ima značajan znanstveni doprinos, naime, svakodnevica osjeća akutni nedostatak takvih djela, gdje je prisutna adekvatna znanstvena prezentacija materije, kao i prilagođena struktura i kompozicija rada znanstvenoj i široj javnosti. Autorov originalan, zanimljiv i jednostavan stil sigurno će približiti tu složenu materiju njezinim čitateljima.

HDKI
HRVATSKO DRUŠTVO
KEMIJSKIH INŽENJERA I
TEHNOLOGA

Srećko Tomas
RUŽIČKINI DANA
godina **VUKOVAR 1978. – 2018.**

Knjigu je moguće kupiti po cijeni od **200,00 kn**
(PDV uključen).

Narudžbe se primaju telefonom (01/4872-499) ili
elektroničkom poštom (hdki@zg.t-com.hr)

Studenti dobivaju **50 %** popusta uz predočenje
indeksa, a članovi Društva **20 %**.